

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredo in sobotah

GLAS

KRANJ — SOBOTA, DNE 17. AVGUSTA 1963
LETO XVI. — ŠT. 95 — CENA 20 DINARJEV
Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Trzin — Izdaja
ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor
— Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Priprave na sejo občinske skupščine

Kakšna naj bodo območja krajevnih skupnosti

Kljub poletnim počitnicam bo predvidoma 27. avgusta zasiedala tržaška občinska skupščina. Nanjo se pristojni organi že pripravljajo, saj so med drugim sprejeli tudi že okviren dnevni program. Pričakujemo lahko, da bo občinska skupščina na tej seji razpravljala in sklepala o odloku o uporabi in vzdrževanju javnih vodovodov na območju občine. Predvideno je tudi, da bo občinska skupščina določila območja krajevnih skupnosti in imenovala komisijo za izdelavo statuta. Razen navedenih bo občinska skupščina obravnavala še več drugih neodložljivih zadev.

Prvi osnutek občinskega statuta so v tržaški občini že izdelali in nanj so dobili sorazmerno precej priponb in priporočil za dopolnitev. Precej predlogov za dopolnitev ali spremembo so dale zlasti družbene organizacije. Zaradi sprejema nove ustave pa bo seveda treba prvotni osnutek občinskega statuta prilagoditi tudi številnim novim ustavnim določilom. Tako bo nedvomno morala komisija za izdelavo statuta, ki jo bodo predvidoma imenovali na prvi prihodnji seji, opraviti še kopico dela. Zlasti bo treba v novem statutu temeljito proučiti vsa vprašanja, ki se nanašajo na krajevne skupnosti. — P.

Jutri bodo na letališču v Brnikih pričeli betonirati drugi pas betonske vzletne steze. Tudi ta bo široka sedem metrov in pol, zraven nji pa bodo kasneje zgradili še dve. — V sredo si je gradbišče v Brnikih ogledal predsednik izvršnega sveta SRS VIKTOR AVBELJ in se s predstavniki investitorja in podjetij, ki izvajajo dela, pogovoril o sedanjem in prihodnjem delu pri izgradnji tega nadvse pomembnega objekta

Napori za izpolnitev plana tudi v skopskih tovarnah

Izvršitev dosedanjega urbanističnega plana mesta Skopja odložena

Skopska mestna skupščina je na ponedeljkovi seji sprejela več odlokov, ki bodo pripomogli k urejanju razmer v razrušenem Skopju. Mestna skupščina je med drugim sprejela tudi odlok, ki določa, da se izvršitev dosedanjega urbanističnega plana mesta Skopja zaradi nastalega položaja po potresu odloži.

V skopskih tovarnah, kamor se je že vrnilo 82 odstotkov delavcev in uslužbencev, pa se je pričela zadnje čase tekma s časom. V vseh delovnih kolektivih so se pričeli prizadevati, da bi čimprej nadomestili zamujeno in da bi letni plan ne samo dosegli, temveč

tudi presegli. Zato se na vse moč načine prizadevajo, da bi zvišali proizvodnjo in produktivnost na raven, ki so jo imeli pred potresom.

Cepprav trenutno razkladalne zmogljivosti na skopski železniški postaji niso popolnoma izkoriščene, se je skupnost jugoslovanskih železnic že odločila, da bo v Skopju zgradila še začasne pomožne tirre, ker se bo v prihodnjih tednih in mesecih promet zaradi pospešene obnove Skopja zelo povečal.

Zemlja pod Skopjem se še vedno ni umirila, ker skopska seizmološka služba še nadalje zaznava potresne sunkove. Doslej je bilo že nad 300 potresnih sunkov od velike katastrofe. V zadnjih dneh so v Skopju identificirali tudi nekaj novih žrtev potresa, tako da je število identificiranih naraslo na 902.

Naporom skopskih delovnih kolektivov, da bi nadomestili zamujeno proizvodnjo, so po svoje prispevali na pomoč tudi nekatera slovenska podjetja. Tako je na primer Iskra določila terminsko sker se nedolocen moratorij za vse obveznosti, ki jih imajo skopska podjetja do podjetja Iskra. — P.

Premajhne možnosti

Zakaj po kranjskem območju v teh dneh odganjajo turiste — Edino na Krvavcu kapacitete nezasedene

Prav vse sobe na območju kranjske občine, ki so bile namenjene turistom in še mnogo takih, ki jih lastniki niso namenjavili oddajati, so v teh dneh zasedene. — Turistični delavci zatrjujejo, da bi lahko oddali vsaj še toliko prenočitvenih zmogljivosti, kot jih imajo, saj morajo vsak dan dobesedno odganjati goste, ki bi svoj dopust radi preživeli v teh krajih.

Tako se dogaja, da večje skupine turistov potujejo iz kraja v kraj, ker jim nikjer ne morejo nuditi prenočišča. Prav pred dnevi so

na primer v hotelu Evropa morali odsloviti skoraj 100 gostov, ne da bi jim mogli svetovati, kam naj se obrnejo.

V tem času je mogoče dobiti prostor le še v domu na Krvavcu. Težko je reči, kaj je vzrok temu, vsekakor pa cene oskrbe med vzroki niso na zadnjem mestu.

Predvdorčani so se pred leti radi pritoževali, da njihov kraj glede turizma ničesar več ne pomeni. Letos doživljajo izreden navval gostov. Turistično društvo razpolaga s 77 posteljami v zasebnih hišah, gostov pa je stalno med 90 in 100. Predvdorčani so zato, da so ugodili turistom, izpraznili tudi sobe, ki bi jih sami potrebovali. Zaseden je tudi grad Hrib.

Vaščanov pa seveda tudi gostom je najbolj žal tega, ker umetno jezero še vedno ni dobro. Kljub obsežnim sanacijam jezerskega dna in novemu dovodu vode je jezero začelo usihati že mesec prej kot lansko leto. Sicer res ni prazno, vendar širok blaten rob ob obali kvari njegovo lepoto.

V Predvdoru bodo tudi letos nagradili tiste prebivalce, ki bodo vzgojili najlepše cvetje za okras svojih domov. Priznavajo, da so vaščani za tako obliko lepšanja domov in seveda vasi zelo vneti in bo težko izbrati najboljše.

Na Jezerskem je povpraševanje po turističnih sobah tako kot v Predvdoru, če ne še precej večje. Posebno veliko ljudi prihaja sem

Rekorden obisk na Krvavcu

Cepprav ne bi pričakovali, pa je vendarle res, da Krvavec največ izletnikov obišče v poletnih mesecih, prav julija in avgusta pa tu navadno zabeležijo rekordno število gostov. Na spodnji postaji krvavške žičnice so nam povedali, da te dni prepeljejo na Krvavec tudi 200 in več izletnikov dnevno, medtem ko ob nedeljah to število štirikrat poraste. Novi dom na Krvavcu kljub temu ni nikoli polno zaseden, povsem drugače pa je s kakimi sindikalnimi domovi na Krvavcu, saj v njih največkrat ni prosto niti eno ležišče.

Minuli mesec je Krvavec obiskalo okrog 7 tisoč izletnikov (z žičnico so zabeležili 12.792 prevozov), v avgustu — kot kažejo prvi podatki — pa jih bo še več. Če to število primerjamo s podatki o obisku marca, ko je na Krvavcu največji zimski obisk, vidimo, da je skoraj dvakrat večje, saj so marca letos na primer zabeležili 8.526 »žičniških prevozov«.

Doslej se še nikoli ni primerilo, da zmogljivost žičnice ne bi bila kos navalu gostov. Kljub temu pa bodo reduktor žičnice pred zimo nekoliko popravili, tako da bo na uro lahko prepeljala namesto 200 — 240 turistov in bo za pot od dna do vrha porabila le 13 minut (doslej 17). Kot kaže, za-

enkrat na vrhu Krvavca še ne bodo gradili nove žičnice za smučarje, obnovili pa bodo sedanjo vlečnico, tako da bo njena zmogljivost 200 smučarjev na uro. Sprememba na njej bo tudi ta, da ne bo več vlekla na vrh večjih skupin smučarjev, ampak bo tako kot v Kranjski gori — na viseči sdrži, — J. Ž.

Po zaključku XIII. gorenjskega sejma

Obiskovavci so postali kupci

Prvi pokazatelj komercialnega uspeha letošnjega poletnega gorenjskega sejma nehoti vsiljujejo pohvalno ugotovitev, da je ta tradicionalna gospodarska prireditve res dobila značilnosti sejma blaga za široko potrošnjo. To dejstvo so popolnoma potrdili tudi obiskovavci, ki pa niso bili samo obiskovavci v ozkem pomenu besede — bili so namreč kupci. O tem govorimo pričajo nekateri podatki!

O letošnjih poletnih sejemskih dneih so razstavljalci prodali za nad 550 milijonov dinarjev blaga,

rekord med njimi pa je doseglo trgovsko podjetje Murka, ki je prodalo za približno 60 milijonov dinarjev pohištva. Letošnji sejem je obiskalo nad sto tisoč ljudi, kar je približno toliko kakor preteklo leto; ali celo še nekaj manj. Toda k slednji ugotovitvi naj primerjamo še podatek, da so lani na gorenjskem sejmu prodali za 380 milijonov dinarjev blaga. Iz tega je mogoče povzeti, da je letošnji obiskovalec mnogo več kupoval kakor pa lanskoletni. Le-

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje na 2. strani

Priprave na srečanje gorenjskih in primorskih partizanov

Kranj - Železniki - Novaki

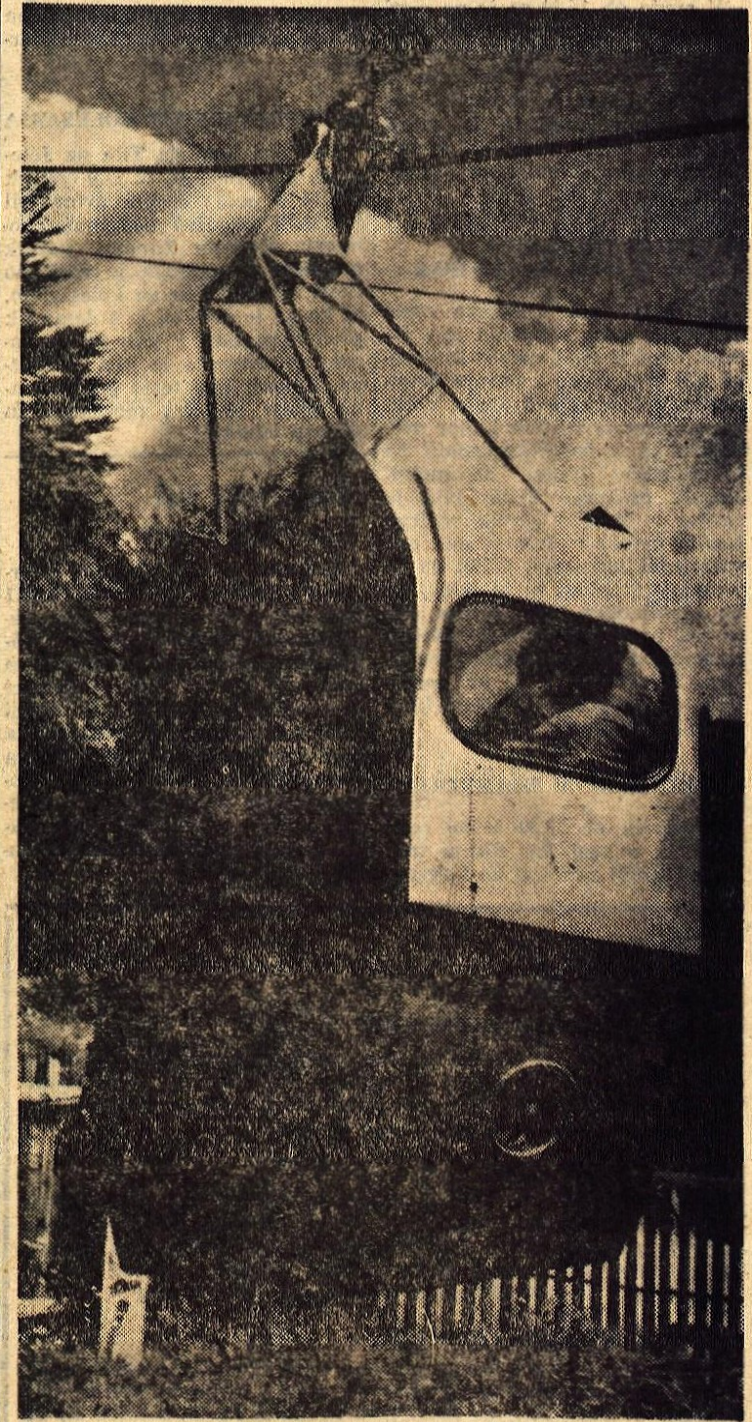
Pot prešernovcev in prireditve ob njihovem pohodu v Cerkno

Po vseh naših občinskih središčih se pripravljajo na srečanje primorskih in gorenjskih partizanov, ki bo v Cerknem 8. septembra. Pripravljalni odbori iščejo naslove nekdanjih borcev partizanskih enot in še posebno naslove komandnega kadra. Tako bodo skušali sestaviti ožje jedro bivših partizanskih enot in jim zaupati vodstvo letošnjega pohoda. Večina teh enot pa bo iz vrst mladine.

Iz Kranja, kot je že določeno, bo krenila VII. SNUOB »Franceta Prešerna«. V brigade bo vključenih okrog 300 mladincev in polkovnik JLA Karel Leskovec-Korl, komisar bo Viktor Kirn in načelnik štaba Franc Jernej-Milčič.

Brigada bo krenila na dvodnevni pohod v petek, 6. septembra, zjutraj. Ob tej priložnosti bo na Trgu revolucije v Kranju slovesnost, pri kateri bo sodeloval zbor »F. Prešerna« in godba na pihala. Nato bo brigada šla skozi Stražišče, Jamnik in Cepulje na Mohor. Tam bo prvi »spopad« s »sovražnikom«. Eden izmed treh bataljonov pa bo iz Cepulj krenil na Lavtarski vrh, kjer se bo prav tako vnel »boje«. Zvečer se bodo vsi bataljoni združili v Železnikih, kjer bo partizanski miting.

Tudi naslednji dan se bo brigada razdelila v dva dela. Prvi in drugi bataljon bosta krenila čez Jesenovec, Črni kal, Blegaš in čez Črni vrh. Tretji bataljon pa bo šel čez Smolevo in Robidnico. Zvečer bo brigada v Novakih, kjer bo srečanje vseh nekdanjih borcev Prešernove brigade in partizanski miting. Naslednji, tretji dan pohoda, to je v nedeljo, 8. septembra, bo brigada krenila v Cerkno, kjer bo osrednja slovesnost ob udeležbi partizanskih enot iz vseh krajev Gorenjske in Primorske. — K. M.

Gondole krvavške žičnice vsak dan prepeljejo okrog 200 turistov

Ljubljana, Kranj, Maribor, 16. avgusta 1963

Iz naših komun

Kaj bo pokazala analiza

Tako kot v nekaterih drugih kolektivih so tudi v Iskri že storili prve korake pri proučevanju možnosti za skrajšanje delovnega časa. O tej zadevi je razpravljala upravni odbor podjetja in dal na strokovnem sekciji, da prouči možnosti za skrajšanje delovnega časa. Že pri prvih proučevanjih pa so ugotovili, da bo zahtevala uvedba 42-urnega delavnika še posebno skrb in študijo prav zaradi tega, ker ima Iskra svoje tovarne in obrate na različnih krajih.

Na splošno pa so se v Iskri pričeli pripravljati na skrajšani delovni čas na pravem koncu. Strokovne sekcije bodo namreč do začetka oktobra pripravile ustrezne analize, v katerih bodo obravnavane vse vprašanja, ki so posredno ali neposredno povezana z uvedbo krajšega delavnika. Na podlagi teh analiz pa bodo v podjetju nadalje ukrepali. — P.

Zvečer na prostem predvaja- nje filma Kozara

V torek, 20. avgusta, praznuje krajevna skupnost Orehek-Drušica svoj praznik, ki ga bodo slovesno proslavili danes in jutri. Uvod v praznovanje bodo danes zvečer pripravili mladinci z recitacijami in pesmimi. Ob osmih zvečer pa bo na prostem predstava znanega filma iz narodnoosvobodilne borbe »Kozara«.

Jutri dopoldne bo slavnostna seja krajevne skupnosti, kasneje pa bodo položili vence pred spominjsko ploščo prvoborca Filipa Dolence. V spored praznovanja praznika krajevne skupnosti so vključili tudi demonstriranje nove sadne škorpilnice, ki so jo prebivalci nabavili deloma tudi iz lastnih sredstev.

Toda s tem praznovanje še ne bo končano. Dopoldne je predviden še športni nastop mladine, popoldne pa prosta zabava. — P.

Kaj bo novega v Kranju

tem času preurejujejo štiri trgovske lokale

Center Kranja ni velik in zato ima človek pri prehodu skozenj prav lahko občutek, da vsepovsod nekaj popravljajo. Trenutno so od gimnazije do Titovega trga v delu kar štiri adaptacije trgovskih lokalov. Tako se skrivata za opažen prodajalna z gospodinjstvi potrebščinami na Koroški cesti in pritličje stavbe na križišču nad Jelenovim klancem, razen tega pa smo se že lansko leto navadili na »planke« v začetku Maistrovega trga. Preostane nam še gradbišče trgovskega podjetja Kokra na Titovem trgu.

Pozanimali smo se, kdaj bo prenavljanje trgovskih lokalov zaključeno. Dosedanje izkušnje so investitorje izučile, da jemljejo obljube izvajavcev z določenim pridržkom.

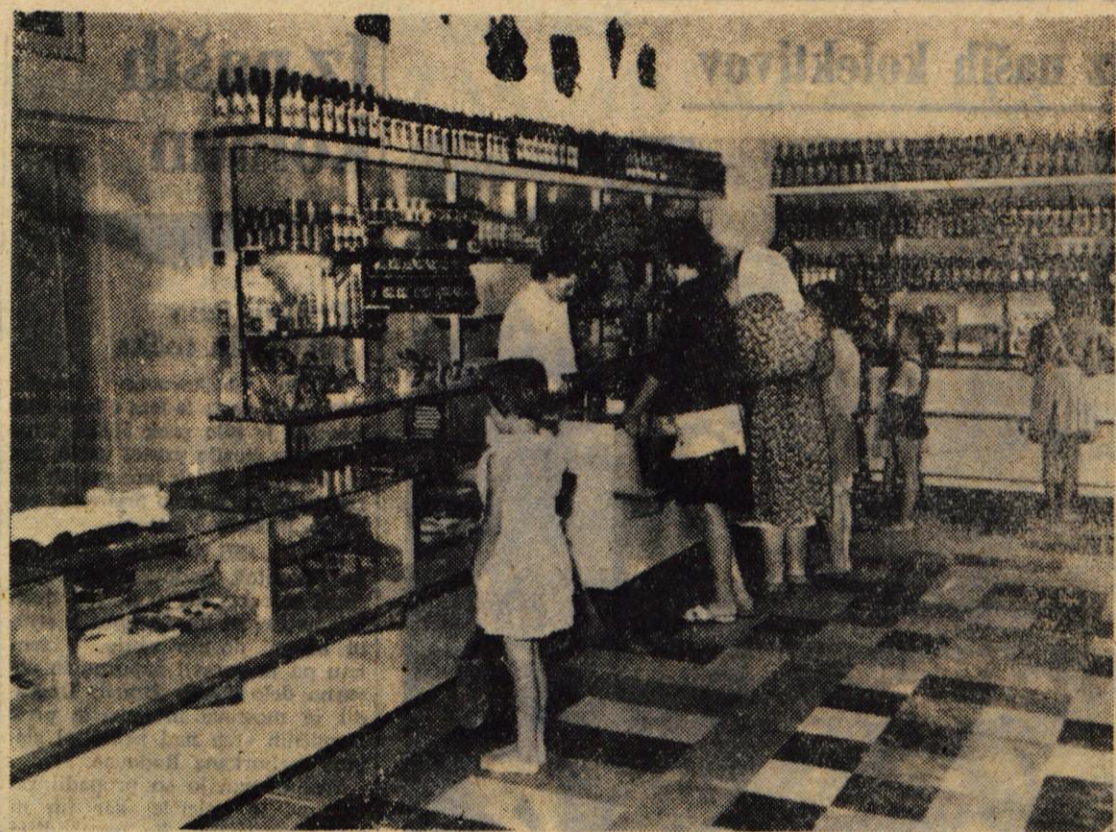
Kot so nam povedali pri trgovskem podjetju »Merkur«, je njihova prodajalna Ideal na Koroški cesti že urejena, sedaj zaključujejo z urejevanjem vhoda, izloženega okna in ostalega dela fasade. Prodajalno so povečali in s sodobnim pohištvo opremili tako, da imajo kupci dober pregled nad prodajnimi predmeti in lahko tudi sami izbirajo. — Predvidevajo, da bodo dela pri tem lokalu zaključena približno čez en mesec.

Prenavljanje prostorov ob križišču za potrebe sodobne trgovine z železnino in tehničnimi predmeti je obsežno in zato tudi dolgotrajno delo. Upajo, da bodo novo trgovino lahko odprli za 29. november. V ta rok je vključena tudi že preureditev prodajnih prostorov, ki jih uporabljajo sedaj. Ker se bo s to adaptacijo prodajna površina močno povečala, bodo v novih prostorih prodajali dopolnjeno in

razširjeno vrsto artiklov, ki jih je moč kupovati sedaj.

Naj ob tej priložnosti omenimo, da je bila v ponedeljek dopoldne otvoritev prenovljene Merkurjeve poslovalnice v Sentvidu. Lansko leto se je namreč podjetje Merkur pridružilo podjetju Kovina iz Ljubljane s petimi poslovalnicami, med katerimi je bila prodajalna »Okovje« nujno potrebna prenovitve.

Založniško podjetje EMKA iz Ljubljane z urejanjem svojih prostorov v Kranju nima prevelike sreče. Bili so prepričani, da bodo papirnico in knjigarno lahko odprli že v lanskem avgustu, vendar še v tem času visl nad dograditvijo prostorov velik vprašaj. Na poti sta dva vzroka: ne morejo izprazniti nekaterih prostorov, v katerih so stanovanja, razen tega pa gradbeno podjetje ne izpolnjuje svojih obljub. Kljub temu upajo, da bodo vsaj sprednji del lokala, kjer bo papirnica, lahko odprli še to jesen, zadnji del — knjigarno pa v prihodnjem letu. Predvideno je, da bo prodajni prostor segal od vhoda z Maistrovega trga do Kokrine struge. En vhod v

Kranjsko trgovsko podjetje Živila je pred nedavnimi v Zalogu pri Cerkljah odprlo nov sodoben trgovski lokal, ki je založen z vsem potrebnim potrošnim materialom

Ugodne perspektive za razvoj turizma

Razvoj turizma v Zgornjesavski dolini je povezan z zmogljivostmi gostinskih in turističnih objektov. Dejstvo je, da ta dolina doslej razen v zadnjih dveh letih, še ni bila upoštevana skoraj pri nobenih investicijskih vlaganjih, če-

prav so gostinski, trgovski in turistični objekti že skoraj doslužili. Vsi lokalni organi pa težijo sedaj predvsem za tem, da bi ta dolina dosegla boljše pogoje za močnejši razvoj domačega in predvsem tujega turizma.

Zato lahko z zadovoljstvom povemo, da je bil pred dnevi na gospodarski banki sklenjen delni dogovor za dodelitev kredita za izgradnjo turističnih objektov v Zgornjesavski dolini, katere področje je izrazit zimskošportni center in ima tudi vse pogoje za razvoj letnega turizma. Gospodarska zbornica, banka in sekretariat za turizem in gostinstvo so razpravljali o predlogu občine in ga tudi sprejeli.

Predlagane gradnje bi pomenile delno realizacijo 7-letnega plana razvoja turizma v Zgornjesavski dolini. Te so: gradnja vlečnice Podles, za katero so uredile traso mladinske delovne brigade; gradnja vlečnice Mojca, ki bo namenjena otrokom in manj večim smučarjem; gradnja kopališča v Kranjski gori, ki naj bi bilo dograjeno že do prihodnje sezone; gradnja trgovskih objektov v Kranjski gori in v Ratečah; izgradnja PTT omrežja v Zgornjesavski dolini, gradnja bara v Kranjski gori, gradnja ali adaptacija frizerskega salona in mehanično-servisne delavnice v Kranjski gori in adaptacija gostilne »Pod Kepo« v Mojsatani. Ti objekti bi ogromno pomenili za razvoj turizma v Zgornjesavski dolini, ker ima le-ta naravne možnosti, da bi za jeseniško občino pomenila drugo stopnjo dohodkov. Njihova izgradnja pa je odvisna od sprejetja v zveznem natečaju, ker predvidevajo razen lastne 50-odstotne udeležbe tudi 50-odstotni natečaj za zvezni kredit. Po doseženem delnem odgovoru na gospodarski banki pa smemo pričakovati, da bo to sprejeto. — P. U.

Tekstilindus trojčkam

Kranj — Delegacija sindikalne organizacije kolektiva Tekstilindus v Kranju je obiskala srečno mamico pred tednom rojenih trojčk, Francko Hribnik z Vi-sokega, ki je še v kranjski porodnišnici. Mati in tri dekle so zdrave. Poklonili so ji 40 metrov flanele, in ji v imenu kolektiva čestitali. — K.

Ob Savi Dolinki

Na Jesenicah je nedograjeno poslopje v bližini metalurške industrijske šole, na katerem so ustavili že pred dvema letoma nadaljnjo gradnjo zaradi pomanjkanja sredstev, zelo bodlo v oči. Trgovsko podjetje »Zarja«, ki mora izprazniti svojo poslovalnico v »Kašči« za potrebe Zelezarne, pa se je odločilo, da bo dogradilo omenjeno stavbo. Z nadaljnjo gradnjo poslopja so že pričeli in bo dobil južni del Jesenic v kratkem primeren trgovski lokal.

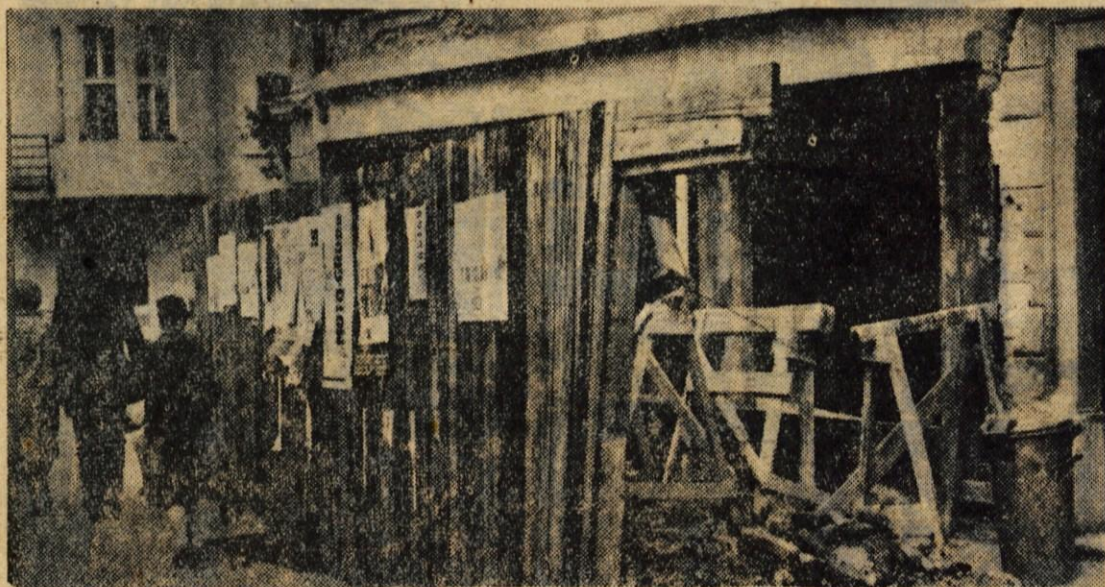
Na Jesenicah gradnja doma družbenih organizacij lepo napreduje. Medtem ko so z betonsko ploščo nad podzemnimi prostori nekoliko zakasnili, v poletju vidno raste poslopje in je upati, da bo še letos dograjeno prvo nadstropje. Za tolik napredek v gradnji ima razen gradbenega odbora veliko zaslug članstvo Svobode in ostalih organizacij, na Javorniku in Koroški Beli, ki je osredotočilo vso dejavnost na prostovoljno delo pri gradnji doma.

Na Blejski Dobravi bodo po vsej verjetnosti pričeli še letos graditi potrošniški center paviljonskega tipa. Soinvestitorji so podjetja Rožca, Gorenjka in Mesarsko podjetje. V paviljonu bo restavracija, trgovina in mesarija. Lokacija je že določena in bodo pričeli z gradnjo že letos, najpozneje pa v začetku prihodnjega leta. V sedanjem lokalu trgovine pa mislijo urediti brivnice. Videti je, da bo dolgoletna želja dobrih volivcev končno uresničena.

Na Jesenicah so zadnje dni preiskovali parcelo v neposredni bližini gimnazije, kjer mislijo zgraditi tri stanovanjske stolpnice. V kolikor bo teren ustrezen, bodo pričeli v kratkem z gradnjo stolpnice, ki bodo dale okoli 120 novih stanovanj. S stopnicami bo delno rešen jeseniški stanovanjski problem.

»ODEJA« Škofja Loka obvešča vse zainteresirane, da od 1. 9. do preklica nesprefektno individualnih naročil za izdelavo preštih odev in ostalih izdelkov. Interesenti naj naročajo omenjene izdelke v obratu Ljubljana — Komenskega 1.

Za naročila se priporočamo!

Ker iz hiše na Maistrovem trgu v Kranju ne morejo izseliti stranke, novi lokal nekaj časa še ne bo odprt

prodajne prostore je predviden skozi hišo Na skali 1.

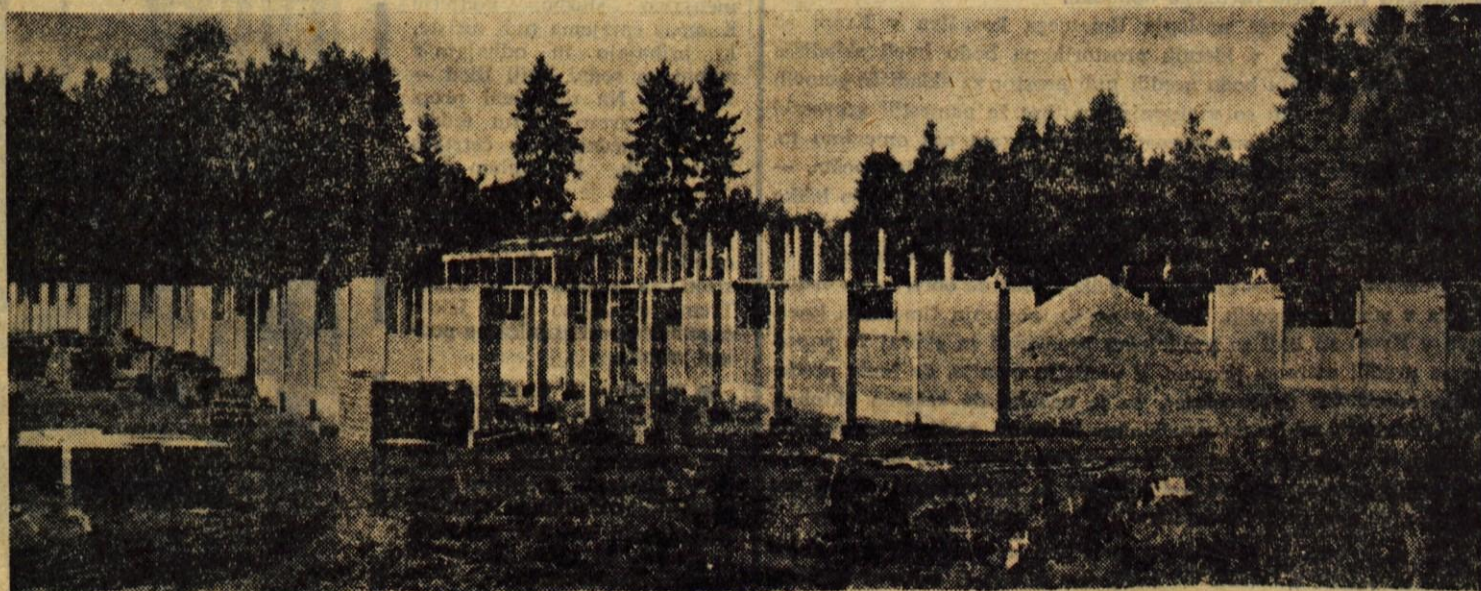
Tudi adaptacija prostorov trgovskega podjetja Kokra se je precej zavlekla, ker so pri podiranju naleteli na več nepredvidenih težav. Pri zadetih si bodo, da bi blagovnico lahko odprli vsaj v takem času, da ne bi povsem zamudili jesenske sezone.

Že ob raznih priložnostih je bilo mogoče slišati, da v prihodnje v starem centru Kranja ne bodo več dovoljevali večjih adaptacij trgovskih prostorov. Trgovska podjetja naj bi velike prodajalne gradnje v novih objektih obstoječe prodajne zmogljivosti pa naj bi z manjšimi izboljšavami služile namenu, kakršnemu služijo sedaj. Čez desetletja, ko bo zgrajen novi center Kranja, naj bi bile tu predvsem prodajalne z izdelki domače in umetne obrti in manjši gostinski obrati.

S. M.

Pokopališče bodo razširili

Besnica — Pred dnevi so v Besnici pričeli s pripravami za razširitev in obnovo pokopališča, ker je sedanje premajhno in ne ustreza potrebam kraja, še manj pa sanitarnim predpisom. Po načrtu ga bodo razširili za 2000 kvadratnih metrov in bo tako še enkrat večje od sedanjega. Če bodo dela tekla po predvidenih načrtih, bo pokopališče še letos urejeno. To bo za kraj velikega pomena zlasti zato, ker so zaradi sedanjega majhnega pokopališča umrle iz okoliških hribovskih vasi pokopavali na pokopališču v Selcih nad Škofjo Loko. Po obnovi in razširitvi pa bodo vse umrle z območja KS Besnica pokopavali na domačem pokopališču. — R.

Hlevi, ki jih delavci kranjskega Gradisa grade za cerkljanski obrat Kmetijskega gospodarstva Kranj blizu Pšenične police, bodo zgrajeni predvidoma prihodnje leto. V sklopu kmetijskogospodarskih objektov bodo tu štirje hlevi s 3000 kvadratnimi metri površine za skupaj 400 glav živine, trije silosi in mlekarina. Podoben hlev kranjskega Kmetijskega gospodarstva bo tudi v Zabnici

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri EE

»ŽITO« Kranj

razpisuje prosto delovno mesto

skladiščnik VK
za skladišče v Lescah.

Nastop takoj. Plača po pravilniku o OD. — Pogoji:

1. dobro poznavanje žita in izdelkov ter večletna praksa na vodenju podobnih obratov,
2. zagotovljeno stanovanje v bližini delovnega mesta.

Tržičani se radi zaustavljajo pred barometrom, ki je nameščen na hiši pred avtobusno postajo in se pozanimajo, kako kaže vreme

Iz naših kolektivov

Graverji morajo imeti mirno roko

Železna umetnost

Potrebe prehitujejo proizvodnjo — Delavnice so hkrati tudi šola za ljudi, ki pusto železo spreminjajo v umetniška dela — Končno pod isto streho

Kropa že leta in leta slovi po svojem umetnem kovaštvu. To tradicijo nekdanjih mojstrov pa sedaj nadaljuje **UMETNO KOVAŠTVO V KROPI**, o katerem je zapisano v letošnjem družbenem planu občine Radovljica, da naj ta 42-članski delovni kolektiv še nadalje usmerja proizvodnjo v iskane umetne obrtne izdelke. — To določilo občinskega družbenega plana je tako pravzaprav samo potrdilo zastavljeni delovni program Umetnega kovaštva v Kropi.

O tem, da je za izdelke Umetnega kovaštva v Kropi veliko zanimanje, razen ostalega pričajo tudi številni izletniki — domači in tuji — ki hodijo semkaj kupovat izdelke umetnega kovaštva. Na splošno pa kupci najbolj povprašujejo po drobnih izdelkih (stopniščne ograje, okenske mreže, svetila, lestenci). Dosedanja proizvodnja pa ne more zadostiti povpraševanju, saj v Umetnem kovaštvu menijo, da bi lahko prodali dvakratno proizvodnjo. Samo za ilustracijo, kolikšno je povpraševanje po tovrstnih izdelkih, naj navedemo dejstvo, da je ljubljansko trgovsko izvozno podjetje za domačo in umetno obrt DOM želelo, da bi odkupilo celotno proizvodnjo.

Za umetno kovaštvo pri nas nimamo posebne strokovne oziroma poklone šole, zato mora delovni kolektiv kadre za svoje lastne potrebe vzgojiti v svojih delavnicah. V povojnih letih so tako usposobili za umetno kovaška dela in graverstvo približno 20 vajencev. V lastnih delavnicah si torej pridobivajo spretnost za delo in obenem smisel za motive, ki jih delavci pretežno najdejo sami.

Vse doslej so proizvodnjo v Umetnem kovaštvu v Kropi bolj ali manj hromili tudi neustrezni delovni prostori. Zato se je delovni kolektiv nekako pred tremi leti odločil, da bo zgradil nove obratne prostore. Zaradi številnih prednosti so se tudi odločili, da bodo v zgradbi, kjer so predvideli delavnice, uredili tudi lastno prodajalno in upravne prostore. V prid takšni odločitvi govori med drugim tudi dejstvo, da mora biti zaradi številnih in seveda tudi zelo različnih želja kupcev, ki kupujejo izdelke umetne obrti, prodajalna v neposredni bližini same proizvodnje. Novo poslopje, ki je sedaj že dograjeno in kamor sta se že preselila oba proizvodna oddelka — umetno kovaštvo in graverstvo — je sicer številčno majhen kolektiv zgradil z lastnimi sredstvi in v lastni režiji. Prav zato so se seveda morali odpovedati tudi delu osebnega dohodka.

V pritličju novega poslopja Umetnega kovaštva v Kropi so namestili kovačnico, v kletnih prostorih pa bodo imeli skladišče materiala. V pritličju bodo uredili tudi prostor za skladišče gotovih izdelkov, medtem ko so v zgornje prostore že namestili graverski obrat. Samo kot eno zanimivost iz tega obrata naj omenimo to, da ta obrat izdeluje tudi poštne žige za naše številne pošte. — Deset do enajst ur dela in že izdelajo poštne žige, ki ga bodo lahko uporabljali vse do leta 1979. Izdelujejo tudi kovinske šatulje z različnimi vzorci, nadalje priložnostne poštne žige in podobno.

Dosedanja lastna prodajalna izdelkov umetne obrti se še vedno stiska v starih prostorih. Toda v novem poslopju Umetnega kovaštva v Kropi so tudi za prodajalno predvideli in skoraj že popolnoma uredili ustrezen prostor. V podjetju menijo, da bodo prodajalno odprli čez dober mesec, to je nekako do začetka oktobra. Novi prostori za lastno prodajalno bodo za podjetje nedvomno precejšnja pridobitev, saj ni izjema (prej pravilo), da v Kropi pogosto zahajajo avtobusi polni tujcev in da inozemci skoraj obvezno obiščejo tudi prodajalno izdelkov umetnega kovaštva.

Novi obratni in upravni prostori Umetnega kovaštva v Kropi bodo veljali približno 30 milijonov dinarjev. Delovni kolektiv je na to pridobitev lahko upravičeno ponosen, hkrati pa je tudi prepričan, da bo združitev proizvodnje, uprave in prodajalne lastnih izdelkov pod eno in isto streho omogočila tudi lažje in uspešnejše poslovanje te specifične obrti. — I. P.

Iz naših komun

Priljubljena izletniška točka

Število obiskovavcev soteske VINTGAR raste iz leta v leto. 1962 leta jih je bilo prek 37.000, letos pa bo to število precej večje, ker se je dvignil obisk inozemskih turistov. Ti ne morejo prehiteti naravne krasote Vintgarja.

Do leta 1893 ni nihče vedel, kako si potok Radovna utira pot skozi sotesko, ker v dolžini dveh kilometrov ni bil od nobene strani mogoč dostop vanjo. V tem letu pa je opravil naporno in nevarno delo Jakob Zumer. Dogradil je mostove in galerije prek navpičnih sten nad penecimi slapovi razburkane Radovne.

Med okupacijo so propadli vsi mostovi in galerije, ker jih ni nihče popravil. Po osvoboditvi pa je bilo ustanovljeno Turistično društvo Vintgar-Gorje, ki je obnovilo vse prehode in 6. oktobra 1946 proslavilo otvoritev obnovljene soteske.

Letos bo to društvo proslavilo 70-letnico zgraditve mostov skozi sotesko. Danes, 17. bo ob 20. uri pohod skozi razsvetljeno sotesko in po vrnitvi prosta zabava v restavraciji Vintgar. Jutri, 18. avg., bo ob 13. uri koncert godbe na pihala, nato ob 14. uri odhod v sotesko k spominski plošči graditelja, kjer bo slavnostni govor. Po končani proslavi pa bo spet prosta zabava v restavraciji Vintgar.

Seja predsedstva ObSS Radovljica

Od splošnih razprav h konkretnim nalogam

Pred dnevi so imeli v Radovljici prvo redno sejo predsedstva občinskega sindikalnega sveta po nedavno izvedeni reorganizaciji oziroma ustanovitvi treh strokovnih sindikatov. Člani sveta so obravnavali gradivo in zaključke ustanovnih skupščin, govorili so o pripravi na občni zbor občinskega sveta ter razpravljali o dosednji aktivnosti pri sestavi statuten delovnih organizacij; s tem v zvezi so sprejeli tudi nekaj sklepov in razdelili obveznosti posameznim članom.

Občni zbor občinskega sindikalnega sveta bo 5. oktobra. Do takrat bodo vse sindikalne podružnice v delovnih organizacijah morale izvesti svoje polletne delovne konference. Posebno pozornost bodo morale posvetiti tudi vprašanju sestave statuten v delovnih organizacijah. Sindikalne podružnice naj bi v prihodnje bolj skrbela za uveljavljanje delavske samouprave in prispevale večji delež h krepitvi ekonomskih ter proizvodnih enot.

Novoizvoljeni strokovni odbori pri ObSS se niso pričeli z delom. Prihodnji teden se bo prvič sešel odbor za storitvene dejavnosti, ostala dva pa bosta prav tako še v tem mesecu izvolila svoje organe.

Vso dejavnost v zvezi s pripravi na sestavo statuten je doslej

je izvršilo več posvetov, seminarjev in splošnih pogovorov za posamezne stroke in dejavnosti. Dosedanje razprave so razčistile že marsikatero nejasnost, predvsem pa razglabile ljudi v vodstvih samoupravnih organov. Predsedstvo sindikalnega sveta je priporočilo občinski skupščini, naj predloži vprašanje statuten na prvo prihodnjo sejo, tako da bi se odboriki seznanili z dosedanjim delom in obenem sprejeli tudi ustrezne sklepe, ki bi oblikovali smer nadaljnjim prizadevanjem.

Na zadnji seji so člani predsedstva izrekli tudi nekatere kritične pripombe o odloku o spremembi občinskega davka na maloprodajni promet, ki ga je pred nedavnim sprejela občinska skupščina. Mnenje predsedstva je, naj bi skupščina na drugačen način

Iz obeh dolin

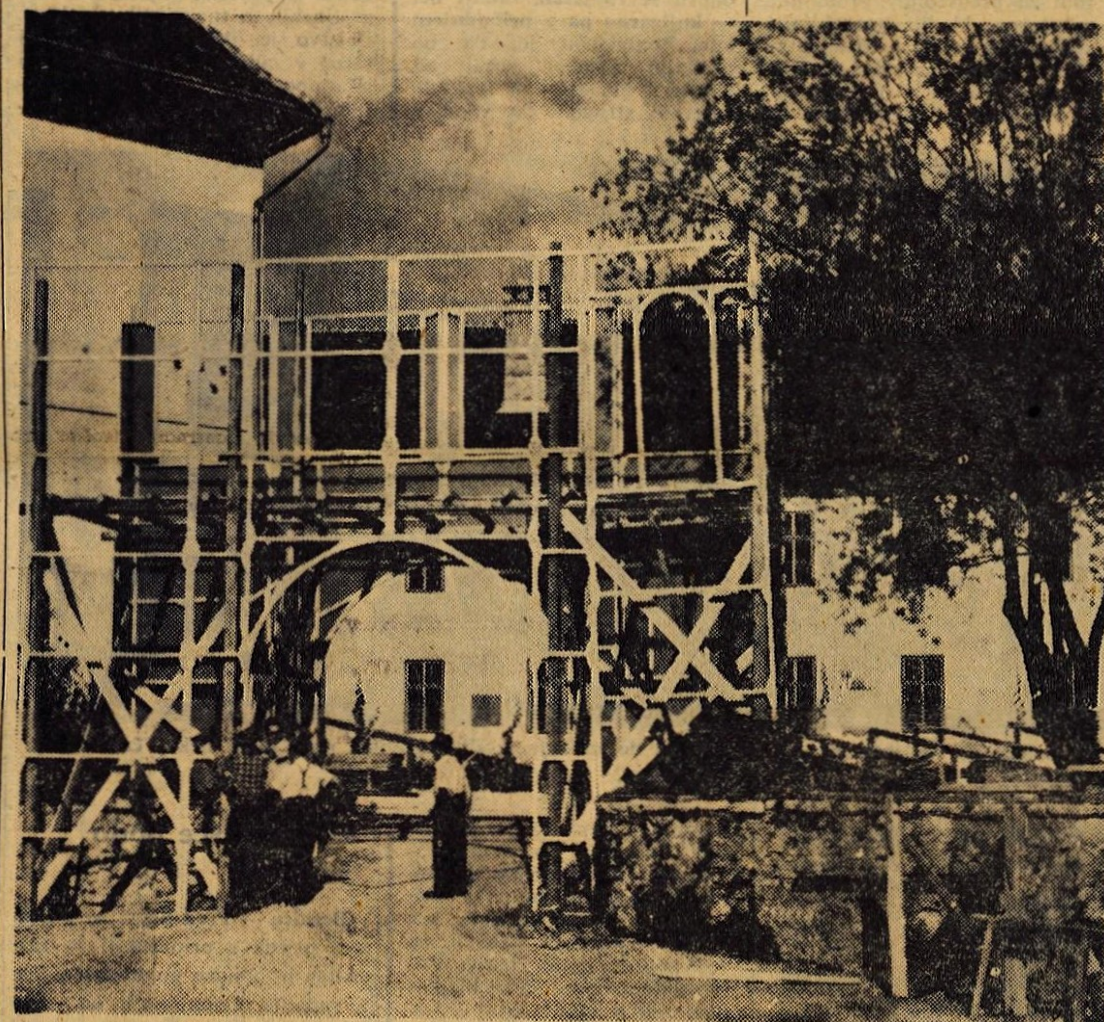
● **NOVI PROSTORI KZ ŠK. LOKA** — V kmetijski zadrugi Škofja Loka so po nedavni reorganizaciji začeli razmišljati v zvezi s perspektivnim poslovanjem med drugim tudi o novih upravnih in obratnih prostorih. Tako se bo v te namene, kot smo zvedeli, adaptiralo poslopje bivše KZ Trata (Vebrova hiša). Tam bodo upravni prostori, razen tega pa še garaža oziroma remiza za traktorje in kmetijske stroje, kislarnica za zelje in skladišča. Upravni prostori naj bi bili po predvidevanjih vseljivi do maja, ostali objekti pa naj bi začeli služiti svojemu namenu prihodnjo jesen.

● **»SPOZNAVAJ CESTNA PRAVILA IN SIGNALIZACIJO«** — je naslov akcije, ki jo pripravlja komisija za vzgojo in varnost prometa v Škofji Loki za bližajočo se šolsko leto. Tako bodo učenci po šolah izdelovali prometne znake in ostalo cestno signalizacijo, seveda v miniaturo, kar bo komisija ocenila, najboljši izdelki pa bodo razstavljeni. Razen tega pa bodo šolske ekipe v znanju s tega področja tekmovale. Kot smo zvedeli, bodo nagrade kolektive.

● **PARKIRNI PROSTORI** — Da ne bi bili motorizirani obiskovalci bližnjih škofjeloških »POLETNIH PRIREDITEV« v počastitev 40. obletnice smrti pisatelja Ivana Tavčarja v zadregi, so prireditelji mislili tudi na parkirne prostore. Tako bo parkišče za osebne avtomobile na Mestnem trgu, za mopede, motorna kolesa in dvokolesa na dvorišču občinske skupščine, za avtobuse iz Selske doline pri pekarni na Novem mostu in v Solski ulici, za avtobuse iz Poljanske doline in drugod pa na spodnjem trgu in pred gasiljskim domom. Pristojbina za parkiranje osebnih avtomobilov bo 50, za motorna in navadna kolesa pa 30 dinarjev. Pri tem pa bi se omejevali, da bo v tem času dovolj z vsakim prevoznim sredstvom na grad prepovedan, zakaj dohod za obiskovalce prireditve na loškem gradu je samo peš za Mestnega trga (pri slaščičarni).

● **VSE POSLOVALNICE »IZLETNIKA«** — Razen v turističnem uradu v Škofji Loki je že moč dobiti vse informacije o »Poletnih prireditvah« kakor tudi rezervirati oziroma kupiti vstopnico (le-te so po 400, 300 in 200 dinarjev) tudi v vseh poslovalnicah »Izletnika« na Gorenjskem. Le-te so v Škofji Loki, Radovljici, na Bledu in Jesenicah. V zvezi z vstopnicami naj dodamo, da veljajo tudi za popoldanski obisk loškega muzeja, kjer bo moč dobiti tudi spominke in razglednice.

● **KONČANO TABORJENJE** — V začetku tedna se je končalo enomesečno taborjenje pripadnikov predvojaške vzgoje škofjeloške komun. V tem času je v platnem naselju na Lipnici pri Škofji Loki v dveh izmenah bivalo okrog 200 mladih občanov. Med drugim bi omenili, da so bili fantje predvsem v drugi izmeni odlični strelci. Tabor sta nekajkrat obiskala tudi predsednika ObO Škofja Loka.

V Škofji Loki se bodo prihodnji teden pričele prve poletne kulturne prireditve, ki naj bi bile odslej vsako leto. Večina prireditev bo v tem času na loškem gradu, kjer so v ta namen postavili umetni oder in 770 sedežev. Na sliki vidimo vhod v to gle dališče na prostem

Na kratkem valu

● **BLEJ** — Dejavnost turistične poslovalnice Kompassa na Bledu se je v zadnjem letu precej razširila; zajema predvsem turistično delo — od posredovanja sob v hotelih in pri privatnikih do organizacije izletov. Razen tega izdaja vozovnice vseh vrst za potovanja doma in v tujino, izdaja ribiške dovolilnice, posreduje informacije, vzdržuje zastopstvo jugofilatelije in opravlja menjalno službo. Podjetje Kompass sprejema tudi turiste, ki prihajajo in odhajajo z avioni na redni liniji Bled — Beograd. Na omenjeni progi vzdržuje zvezo trikrat tedensko, v ponedeljkih, in četrtek in sobotah. Pomembno delo poslovalnice je prirejanje izletov vsak dan razen nedelje in ponedeljka. Turisti si lahko ogledajo Kropo, Bohinj, Postojno, Kranjsko goro, Vršič, Trento in dolino Vrata. Izlete organizira poslovalnica na podlagi razpisa.

● **BLEJ** — V torek so priredili v dvorani kazine priljubljeno družabno revijo PLESNO TEKMOVANJE NARODNOV. Nastopili so plesni pari devetih narodnosti; v finalnem tekmovanju so bili najboljši Holanci, za njimi pa so se uvrstili Jugoslovani.

Preteklo sredo je v kazini domača folklorna skupina z Bleda izvajala jugoslovanske narodne plesne.

vodil občinski sindikalni svet. Čeprav so bile dosedanje priprave le seznanjanje vodilnih samoupravnih organov s temeljnimi osnutki in določili, ki naj bi jih vsebovali statuti, je bilo vendarle opravljeno precejšnje delo. V razgibanem obdobju enega leta se

poiskala vire za občinski proračun. Sklenili so tudi, da bodo predlagali občinski skupščini, naj bi v prihodnje organizirala seminarje, na katerih bi odborniki obravnavali našo splošno gospodarsko in družbeno problematiko. J. B.

Ob 60-letnici tovarne PEKO v Trliču so v četrtek v Škofji Loki odprli prodajalno obutve. Prenovljen lokal, v katerem je bila prej knjižarna, je že prvi dan privabil precej kupcev

Pred ŠKOFJELOŠKIMI POLETNIMI IGRAMI

Dvesto igravcev v »Visoški kroniki« na loškem gradu

Na zadnjem sestanku pripravljalnega odbora za izvedbo PRVIH ŠKOFJELOŠKIH POLETNIH PRIREDITEV, ki je bil prirejen kot razgovor našega tiskarja s člani tega odbora in likrativizatorji, o organizaciji pomembne kulturne manifestacije v Škofji Loki v zadnjih dneh avgusta, smo zvedeli, da grede priprave na ta dogodek že h kraju. V njih je razen vseh loških kulturnih delavcev sodelovalo še kakih 300 občanov, kar pa ni — če pomislimo, da bo v tednu škofojških poletnih prireditev najmanj 12 kulturnih prireditev in predstav — nič preveč.

Škofjeleški kulturniki imajo že davno željo, da bi v domačem mestu z bogato kulturno tradicijo vsako leto prirejali »festival iger, narodnih pesmi in plesov, literarnih večerov, klasične muzike in likovnih razstav«. Prvič so na to pot krenili 1951. leta, ko so na dvorišču Pušalskega gradu uprizorili Tavčarjevo »Visoško kroniko«, medtem ko je bila priložnost škofojške poletne prireditve zrela šele letos, ko so hoteli v Škofji Loki slovesno proslaviti oziroma počastiti 40. obletnico smrti pisatelja Ivana Tavčarja.

Osrédnja prireditev v okviru »festivala«, ki naj bi bil potem vsako leto, bo zato tokrat uprizoritev Tavčarjeve zgodovinske povesti »Visoška kronika«. Zanimivo delo bodo pod vodstvom

Pred dvajsetimi leti so igralci škofojške Svobode na dvorišču in balkonih Pušalskega gradu prvič uprizorili Tavčarjevo zgodovinsko povest »Visoška kronika«. Prizor iz ene tedanjih predstav, ki ga imamo ohranjenega na pričujočem posnetku, se bo čez teden dni ponovil v odprtem gledališču na loškem gradu, zakaj dramaturg »Visoška kronika« v režiji Poldeta Polenca bo osrednja prireditev prvega škofojškega kulturnega tedna

škofojškega rojaka — opernega pevca in režiserja Poldeta Polenca nastudirali igralci domače in okoliških Svobod, in sicer bo v njem nastopalo 52 tako imenovanih »oseb« in kar 150 stativov! Predstave bodo na dvorišču loškega gradu, kjer je za to prilož-

grajski kapeli), torkov nastop folklornega ansambla DPD Svobode »Tone Cufare« z Jesenice (na umetnem odru na gradu), četrtkov koncert v domu Svobode, kjer bo dela iz programa za diplomski nastop izvajala škofojška pianistka Marija Kocijančičeva, tenorist Polde Polenc in instrumentalni trio Lorenz, nadalje

Tržačan Lojze Spacal razstavlja na Bledu

Ob razstavi lesorezov Lojzeta Spacala v festivalni dvorani na Bledu lahko tokrat ugotovimo samo eno: ne glede na renimirano ime je razstava dosegla raven, ki ga zahteva naše turistično središče. To je razstava, ki ima vso potrebno resnost resnično lepe umetnostne manifestacije. Grafična ustvarjalnost L. Spacala je prikazana od leta 1954 pa do lanskega leta z izrednim smislom. Zanimljivo je, da ni morda nobenega Spacalovega ustvarjalnosti in ga hkrati v polni meri s kvalitativnim izborom predstavljajo ostalim obiskovalcem. In za tiste, ki slikarja ne poznajo, je na mizi ob vhodu precejšnje število katalogov v več jezikih in najrazličnejših datumov. Za te sem iz kataloga Galerie d'Art »Trieste« iz leta 1946 izbral nekaj odlomkov iz poglavja »Moje naziranje«, ki ga je za katalog napisal slikar sam: »Rodil sem se v Trstu (Rojano 1907), kot otrok sem se navduševal za poklice svojega očeta, ki je bil kamnosek in pleskar. Zavaljal sem se z izrezovanjem malih vzorcev, ki sem jih v peštrih barvah vpleskaval v hišne stene. Pozneje sem iz družinskih razlogov menjaval poklice: bila pa je v meni vedno želja resiti se vsega, z namenom, da se posvetim poklicu, ki sem ga čutil v sebi. 1930. leta me je prišla politična policija. Odpeljali so me v Rim pred posebno sodišče in nato v konfinacijo. Tam sem imel priloženost in čas, da sem se posvetil slikarstvu. Ko sem se vrnil iz konfinacije, sem opravil zrelostni izpit iz umetnosti na umetnostnem liceju v Benetkah, nato pa sem obiskoval višjo umetnostno šolo in akademijo v Milanu.«

ni obliki skozi vse njegovo snovanje (glej grafiko Afriško svetišče iz leta 1960 ali Neonska civilizacija iz leta 1961). Če bi naivno ali bolje na laičen način skušali nekako razložiti razvoj Spacalove grafike, bi morda najbolje zadelež, če bi dejali, da je od klasične lesoreza (ne glede na motiviko ali stil) nekako do leta 1957 (Skver v Istri, Ribiška koča, Colni pred hišo, Kraški borjaci in druge) prek posameznih odtiskov lesenih kosčkov in večjih kosov, ki puščajo strukturo lesa na papirju in na rahlo spremenjeni pomeni, neki predmet, šel se naprej in mu je bil v letu 1962 odtis strukture lesa osnova. Osnova, ki je pravzaprav ozadje kompozicije in je prepletena z majhnimi vzorci, kar ustvarja mehok zadnjim grafikam. To ozadje je v Bizantinskem manastiru iz 1962 celo zlato, zlato pa je tako zakrito, da pobjskava kakor izpod patine stoletij. Vsa ta »razlaga« razvoja je seveda zelo posplošena in ji je izhodišče že v slikarjevem otroštvu dojet smisel za material in njegovo strukturo, ki ju rad podaja oplemeniten v svojih delih.

A. Pavlovac

nost avditorij za nič manj kot 770 gledalcev projektiral inž. arh. Viktor Molka. Premiera »Visoške kronike«, ki je domala že razprodana, bo v soboto, 24. avgusta, ob 20. uri, ponovili pa jo bodo še v nedeljo, sredo in naslednjo soboto ob isti uri.

Prve ŠKOFJELOŠKE POLETNE PRIREDITVE se bodo pod pokroviteljstvom rojaka Borisa Zihlerja, znanega političnega in kulturnega delavca, pričeje v soboto, 24. tega meseca, ob 17. uri na Visokem, kjer bo na pisateljevem grobu komemoracija. Predstave »Visoške kronike« smo prej že omenili; v sklop prireditev pa bodo sodili tudi ponedeljkov klubski večer o »domači pokrajini in ljudeh v Tavčarjevih delih«, ki ga pripravlja upravnik loške knjižnice Janko Krek (ta bo s sodelovanjem recitatorjev in pevcev domačega študentskega okteta v

petkov literarni večer prav tako v domu Svobode, kjer se bodo ljubiteljem domače literature predstavili s svojimi deli slovenski književniki France Bevk, Matej Bor, Lojze Krakar, Mira Miheličeva in Tone Seliskar.

Nazadnje naj omenimo še dve gledališki predstavi, ki ju bodo 1. in 3. septembra prispevali člani KUD »Ivan Tavčar« iz Poljan. Na grajskem odru bodo zaigrali Tavčarjevo povest »Cvetje v jeseni«, ki jo ob pomoči igralca slovenskega narodnega gledališča Lojzeta Potokarja pripraviata režiserja Jože Trpin in Tone Varl. V zvezi s tem naj kot zanimivost omenimo, da bo v vlogi Karlovskega Anžona igral rojak iz Poljanske doline — akademski slikar Ive Šubic.

V galeriji loškega muzeja bo v dneh poletnih prireditev tudi razstava prvih Tavčarjevih del in Kobetovih ilustracij »Visoške kronike«, ki jih je Mladinska knjiga delno že popatnila v svojih izdajah te zgodovinske povesti.

J. Z.

Prodamo:

dvoje vrtnih vrat
širine 368 cm, višine 187 cm;
vertheim blagajno, težko 900 kg,
širine 105, dolž. 175, viš. 66 cm
Cena po dogovoru

»Gorenjka«

Tovarna čokolade LESCE pri Bledu

Strokovnega sodelavca za organizacijo
družbeno-ekonomskega izobraževanja

s p r e j m e

Delavska univerza Šk. Loka — Nastop službe 1. 10. 1963.

VIKTOR GOLOSOVSKI

Želim verjeti

22

»Kdo je to?« sem vprašal, ko so se vrata za neznanke zaprla. »Niste slišali? Povedala vam je svoj priimek. Timčuk. Varvara Boriova Timčuk, vdova ustreljenega Ostapa Timčuka. Se ne spominjate — prebrali ste pismo, ki ga je napisal v zaporu, preden so ga ustrelili?«

»Da, da,« sem odgovoril. »To je torej ona?«

»Včasih nam koristi. Dosti inen in datumov ter dogodkov iz časov okupacije se spominja. Sporočila nam je važne podatke... Vendar mi niste odgovorili, kako napreduje vaše iskanje.«

»Posebno se ne morem pohvaliti, toda nekaj sem izvedel...«

»Kaj, na primer?«

»Na primer to, da Zajkovske niso ustrelili. Osemindvajsetega septembra 1942. leta je umrla v mestni bolnišnici zaradi vnetja slepiča. Mimogrede — v kateri ulici je bila bolnišnica?«

»V Korolenkovi. Zdaj stoji tamkaj novo stanovanjsko poslopje. Tako ste torej zvedeli, kdaj je umrla. Zelo zanimivo... Ko boste dokončali svoje delo, napišite — prosim — kaj ste ugotovili in zapišite imena in naslove ljudi, ki so vam dali podatke. Sva dogovorjena?«

»Prav,« sem odgovoril.

Timčin je bil zelo ljubezniv in mi je rad postregel s podatki, vendar pa je ostal zadržan kot popreč. Začutil sem to neprikrito previdnost in tako mu nisem hotel govoriti o svojih načrtih.

Antonov se ni končal svojega obiska pri načelniku tiskovnega oddelka. Pustil sem mu listič in poprosil, naj mi zvečer telefonira. Za tem sem odšel iz poslopja oblastnega komiteja in se odpravil izkazatko Duso, bolničarko, na katero me je opozoril Majboroda. Izkazalo se je, da to ne bo težko. Povprašal sem uličnega pometarja, ki je odmetaval sneg pred novo petnadstropno hišo, in mu pokazal, ki je takoj spomnil, koga iščem. Pokazal mi je majhno

leseno hišico, ki se je držala velike trgovske hiše na drugi strani ulice.

»Kako bi ne poznal tetke Duse! V otroški bolnišnici dela. Prihodko se piše. Jevdokija Fadejeva Prihodko. Ze osemindvajset let stanujeva v isti ulici.«

Vrata mi je odprl mlad moški s strogim obrazom.

»Jevdokijo Fadejevo Prihodko iščete? To je moja babica. Dežurna je. Kmalu bo prišla. Izvolite, slecite plašč.«

Sobica, kamor me je pripeljal mladenič, je bila tesna, vendar zelo čista in svetla. Mladenč se je rad pogovarjal. Ze pet minut zatem sem vedel, da se imenuje Zenja, da je študent, da je prišel iz Kijeva na obisk k babici in da želi zanjo opraviti neke posle in podobno. Njegova babica bi morala dobiti stanovanje v novi hiši. Ze dvakrat je obiskal mestni sovjet in šel bo še tretjič, če bo treba. Ko mi je povedal o sebi vse — kar bi me — po njegovem mnenju, utegnili zanimati, me je zasul z vprašanji. Prav vse je želel vedeti: od kod sem prišel, zakaj, kako se imenujem, kdo mi je dal babičin naslov. Potešil sem njegovo radovednost.

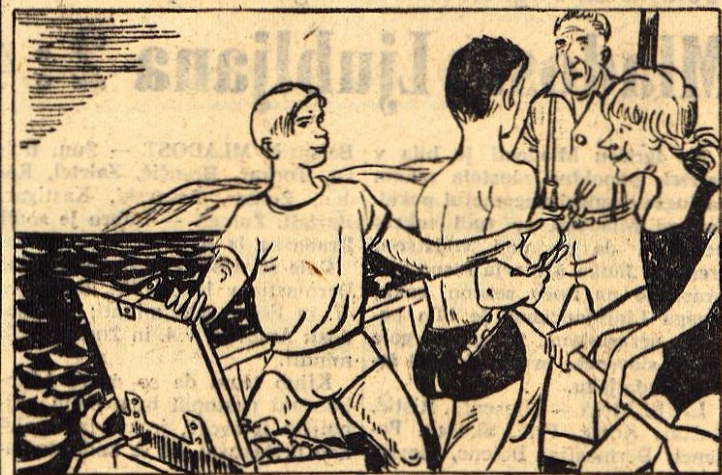
Ko je slišal, da nameravam povprašati Jevdokijo Fadejevo o njenem delu v bolnišnici med okupacijo, se je nenadoma zmračil in spremenil tok pogovora. Neprijazno mi je dal vedeti, da takšen pogovor ni zaželen in da ni vljudno, če bi stanko vznemirjal s takšnimi neumnostmi iz preteklosti.

Po vojni so jo dovolj vlačili po raznih komisijah, zasliševanjih in podobnem, venomer so preverjali različne podatke, jemali izjave... Zdaj so spet začeli s to rečjo.« mi je pojasnil razlog svojega nezadovoljstva. »Vsi vedo, da je babica delala kot bolničarka in da je našim ruskim ljudem pomagala, kolikor je mogla. Ostala je v okupiranem Pribelesku, vendar ne po svoji volji. Tako torej ni potrebe, da bi jo znova nadlegovali.«

Sprva nisem vedel, kaj ga je tako razjezilo in vznemirilo. Sele po nekaj stankih, ki so mu ušli, sem spoznal, za kaj gre in zakaj noče, da bi se pogovarjal z njegovo babico. Zenja se je namreč prestrašil, da bodo oživele govorice o babičini službi v bolnišnici med okupacijo in da zaradi tega babica ne bo dobila novega stanovanja, ki so ji ga obljubili v novi stavbi. Zaman sem ga poskušal prepričati, da za takšne domneve ni razloga in da so njegove predpostavke v zvezi z mojim obiskom smešne. Ni mi verjel. Mladenč je menda sodil, da je hudo izkušen človek, ki je marsikaj doživel

Drago Vresnik

ZAKLAD NA OBALI

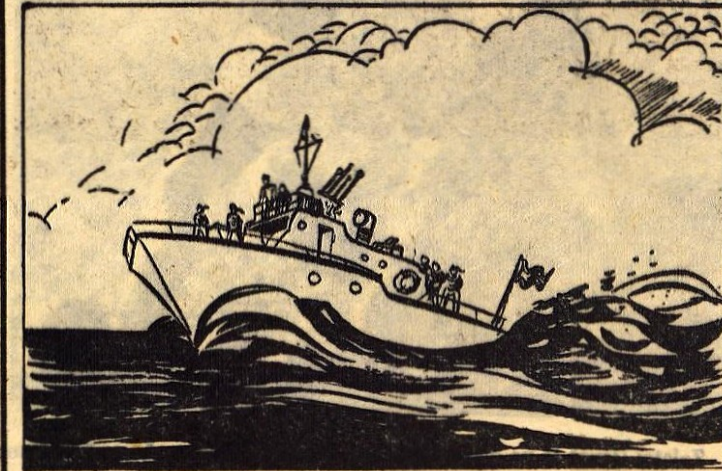
Nenadoma je Werner skočil v morje in začel plavati. Kurt ki je videl izdajstvo svojega pajdaša, se je boleče namrežil. Škrtal je z zboni in se stresal od besa.

Uporniki so poskakali na čoln in se približali do jabora. Jure in Maša sta držala vesla, Bojan je meril s harpuno. Kurt se je umikal. Puška, ki ni počila, je bila kljub temu nevarno orožje.

Jure je skočil po škatio in vzel v roke kamen.

Poglejta, kak zaklad jima je pripravil naš Mišo!

Bojan in Maša sta se zasmejala. Nemec je z blazno izbuljenimi očmi strmel vanje. Bil je ujetnik. Drugi je plaval nedaleč od čolna in se boril z valovi.

Kje je bil ves čas Mišo? Ta trenutek je stal poleg oficirja na patrolnem čolnu, ki je z velikansko naglico brzel po morju. Pripovedoval mu je, kako je izkoristil odsotnost Nemca in mu vzel zlato, stekel na cesto in ulovil kamion, ki je naložen s sadjem drvel proti mestu.

Milčniki, ki so stali poleg njiju, so z daljnogledi opazovali obalo. Tam na cesti so v smeri Rožnega zaliva — kakor se mu je reklo — drveli tudi štirje motoristi v uniformah.

In koliko, praviš, je zlata? je spraševal oficir.

»Če čisto po resnici povem, najmanj osem kilogramov.«

»Fant, pravi heroj si! Ali veš, koliko si rešil?«

Čez nekaj minut je bil patrolni čoln v zalivu. Pri taboru so stali milčniki, ki so prispeli po cesti. Mišo se je začudeno oziral nokrog. Kje so Jure, Bojan in Maša? Kje je motorni čoln?

Milčniki so že od daleč poročali, da zgoraj ni nikogar.

Oficir je pogledal Miša. »Fant, ali si se šalil?«

»Kje ne!« je vzkliknil Mišo. »Tako! vam pokazem zaklad.«

Poskakali so na obrežje. Zdajci se je Mišo spomnil, da bi utegnili tujca ukrasti motorni čoln in jo poplhati.

»Prosim, daljnogled imate, pogledte, ali niso na morju!«

Oficir je vzel daljnogled. Nekaj časa je opazoval morje v daljavi, nato je nenadoma zaklical: »Vidim dva čolnika. Daleč zunaj, Fantje brži!«

in ki zaradi tega ne nasede sleherni prevari. Pomembno je prikažati, se rogal mojim dokazom in odločno zavračal sleherni trohico razumevanja za moje poskuse. K sreči je prišla babica Jevdokija Fadejeva in prekinila najin prepri. Zenji je rekla nežno, vendar odločno:

»Dragi moj otrok, sprehodi se, jaz pa se bom pogovorila s tovarišem novinarjem. Vidim, da gre za važno reč.«

Zenja se je ujaljeno pokrtil s čepico in odšel. Tetka Dusia me je blago pogledala, si privzela predpasnik in začela pripravljati mizo. Delala je naglo in spretno, sočasno pa sva se pogovarjala. Pripovedovala mi je, da je bil Zenjin oče Roman, sicer njen sin, dolga leta v nemškem ujetništvu, zatem v taborišču za begunce in da se je zatem slednjič vrnil v domovino. Zenja je dokaj zgodaj spoznal pravo življenje, krivico, sumničanje in podobno, zato je tako nezaupljiv... Saj je še mlad. Ko se bo spametoval, se bo omečal in spremenil.

Obraz tetke Duse je bil dobrodušen, prepleten z drobnimi gubami, imela je tih glas in lepo počesane sive lase, povezane z belo ruto. Popiti sem moral skodelico čaja, sicer bi bila užaljena.

»O neki ženski bi vas želel povprašati,« sem dejal med dvema požirkoma vročega čaja. »Konec septembra 1942. leta je ležala v mestni bolnišnici. Imenovala se je Zajkovska. Se spominjate te ženske?«

Tetka Dusia je nekaj trenutkov premišljevala, potem pa je nezanesljivo odgovorila:

»Priimek se mi zdi nekam znan, vendar se ne morem spomniti... Morda sem ta priimek že neke slišala, vendar nisem prepričana...«

»Pomislite, Jevdokija Fadejeva!« sem jo poprosil z rotečim glasom. »Spomnite se. Bila je lepa in mlada ženska komaj šestindvajsetih let. Imela je svetle lase z rdečim nadihom. Ležala je v zaporniški sobi pod nadzorstvom ječarja Majborode. Diagnoza se je glasila »gnojno vnetje slepiča.«

Tako bi morali takoj povedati,« je odgovorila tetka Dusia. »V zaporniški sobi nisem poznala nikogar. Vanjo so smeli le zdravniki, drugim je bil vhod prepovedan. Ječarja Martinov in Majboroda sta sama stregla in negovala bolnikin jetnikom. Režim je bil strog. Celu v tisti hodnik nismo smeli brez posebne potrebe.«

